

življenje, da se vkup veselita, kateri seje, in kateri žanje. Zakaj, v tem je pregovor resničen: Drug seje, in drug žanje. Jaz sem vas poslal žet, česar niste obdelali; drugi so obdelali, in vi ste v njih delo stopili. — Iz tistega mesta pa je veliko Samarijanov va-nj verovalo zavolj govorjenja žene, ki je pričevala: Vse mi je povedal, karkoli sem storila. Ko so tedaj Samarijani k njemu prišli, so ga prosili, da bi pri njih ostal. In je ostal tam dva dni. In veliko več jih je va-nj verovalo zavolj njegovega govorjenja. In rekli so ženi: Sedaj ne verujemo več zavolj govorjenja tvojega; zakaj sami smo slišali, in vémo, da je on resnično Zveličar sveta.“

Gotovo mi, prijatelj! porečeš: Jezusov pogovor s Samarijanko je res jako zanimiv in podučljiv, pa za tvoj kratek potopis je vendar nekoliko predolg. Prijatelj moj! res je predolg, pa vendar mi ne boš zameril, če ti naravnost povém, da sem ga tu nalaš navodil v izgled nekterim gospodom, kateri, ko kristjanski nauk učé, vselej z Adamom in Evo začenujajo in dolgo dolgo na vse strani mahajo in dragi čas tratijo, prej ko do namenjenega predmeta pridejo. Vsa podlaga Jezusovega pogovora s Samarijanko so le kratke besede: „Daj mi piti!“ Iz teh kratkih besed se razvija naglo in brez vse zgube dragega časa — pogovor in nauk.

(Dalje sledi.)

Zanimivo vprašanje.

Učeni gosp. Ivan Kukuljević Sakcinski piše v svojem „Slovníku umjetnikah jugoslavenskih“ na 95. strani I. zvezka o možu, kateri je v svoji domovini (na Krajskem) skoraj čisto neznan, zvonaj svoje domovine pa v versto najpervih umetnikov stavljen. Ta mož je Jakob Gallus. Gospod Kukuljević je spisal na imenovanem mestu kratek občert njegove umetniške delavnosti po raznih pisateljih; za naš namen posnamemo iz tega občerta v kratkem sledeče:

Gallus Jakob, znamenit muzičen skladatelj (kompozitêr), se je rodil okoli leta 1550 na Krajskem. Nemci so ga pozneje imenovali Händl in Hänel, domá so ga pa menda imenovali „Petelin“ ali „Petelinček.“ Zapustil je že v mladosti svojo domovino in šel na Moravsko, kjer ga je škof olomuški Štefan Pavlovski naredil vodja svoje muzikalne kapele. Tu si je toliko slavo pridobil, da ga je cesar Rudolf (II.) od imenovanega škofa izprosil in v svojo službo vzel. Na dvoru tega cesarja je živel Gallus v Pragi do svoje smerti 4. julija 1591 in dosegel je po mnogih svojih skladbah tako slavno ime, da so ga mnogi tadašnji pesniki v dolgih pesmah opevali. Učeni Lužitanec Martin Meister piše v svojem delu „Annales Görlicenses“ o njem sledeče: „Die 4. Julii moritur Pragae praestantissimus nostri Saeculi et svavissimus Musicus Jac. Händl, Carniolus etc.“, to je: 4. dan julija je umerl v Pragi najizverstnejši in najprijetnejši glasbenik našega veka, Jakob Händl, Krajnec itd. Gallus je bil v življenju dosti srečen, za kar se je imel zahvaliti svoji poštenosti in izobraženosti.

Rohlic pravi o njem, da se kot umetnik more vverstiti med največje muzikalne umetnike talijanske Mnoge njegove dela se morejo skusiti z najboljšimi deli slavnega Palestrina*), njegovega verstnika.

Za skladbe, ki jih je na svetlo dal, je dobil Jakob Gallus leta 1580 od cesarja privilegij za 10 let.**)

*) Janez Palestrina „knez muzike“ imenovan, se je rodil v Rimu leta 1524.

***) Te dela so: 1. „Musicum opus“, 5, 6 i osmoglasne pevanje, od katerih je prvi del leta 1586, drugi in tretji del leta 1587, četerti 1590 v Pragi na svetlo prišel. — 2. „Moralia.“ 5. 6. et 8. vocibus concinata, atque tam seriis quam festivis cantibus voluptati humanae accomodata. Norimbergae 1586 et 1596.“ — 3. „Hexatichon.“ — 4. „Harmoniae variae quatuor

Njegovih rokopisov se nahaja več v cesarski knjižnici na Dunaji*), in njegovo podobo v les vrezano so izdali njegovi prijatli v Pragi s pesmijo in sledečim podpisom: „In Tumulum Jacobi Händelii Carnioli, insignis Musicae poeticae Artificis, qui III. Idus Julii pie in Christo obdormivit. Anno 1591.“ (To je: Na grob Jakoba Händel-a, Krajnca, slavnega umetnika pesniške muzike, kateri je 4. dan julija pobožno zaspal v Kristusu. V letu 1591.) V Riegerjevi statistiki česke dežele se nahaja v T. XII. stran 234 njegov obraz v bakro (kufer) vrezan.“

Toliko iz Kukuljevićevega „Slovníka.“

Da je bil Jakob Gallus naš rojak, je po vsem gotovo; da si je pa ime Petelin polatinčil v ime Gallus, mu ne bo nihče zameril, ker je bila tisti čas in še dolgo pozneje šega skoraj vsih učenih in umetnih mož, svoje imena ali kar polatinčevati ali pa si priimke po svojem rojstnem kraju, se vé da tudi v latinščini, prikladati. Da so ga Nemci v Händl, Händel in Hänel prekerstili, (kar skor ravno to kar Petelin pomeni) ni nič nenaravnega.

Al na vsem tem ni toliko ležeče; vprašanje je le: Ker je gotovo, da slavni Gallus ali Petelin je bil Krajnec, kje je bil rojen? in kaj bi se dalo več o njegovi rodovini zvediti?

Res je, da bi mogli po kerstnih bukvah čez 300 let nazaj iti; nadjati se je pa, da so take stare spričevala še ohranjene in da bi se morda tudi še v kakem starem arhivu kaj najti utegnulo, kar se tiče slavnega rojaka. Krajskih rodovin s priimkom Petelin je še več, in kolikor je meni znano, jih je okolj Lašič in Ribnice mnogo.

V slavo domovine naj se tedaj podvizajo rodoljubni rojaki in išejo po starih listinah rojstnega kraja in kar sicer še zadeva našega Petelina, da se, kolikor bo moč, njegovo življenje popiše in ohrani pozneje v „Plutarčku“ slavnih Slovincov, ktere ga je dr. Bleiweis-ov „Koledarček“ tako lepo začel, pa škoda! prezgodaj opustil.

Gospod Kamilo Mašek je sicer v 5. zvezku svoje „Cäcilije“ nekoliko čertic o „Gallus-u“ zapisal in tudi za Vodnikove bukve sostavek o njem spisal. Al vse to je le splošno, kakor v Kukuljevićevem „Slovníku“; treba je življenje njegovo natanjčneje popisati in pozabljenja rešiti slavnega našega rojaka.**)

Malavašič.

Goslar.

Po poljskem spisal Gr. Krek.

Z odpertega okna prijazne sobe, kjer me ugodna senca žalobne verbe gorečih solčnih žarkov varuje, oziram se na zidove mestne, tje do vrat, kjer sedi človek, krog ktere ga se od ranega jutra do terde noči neprestano zbirajo ljudje. Različni ljudje se shajajo ondi, in le redko se naključni, da bi se memogredoči Horvat ali Horvatica ne ustavila, da čuje miljene glase revnega starčka. Človek, na ktere ga so obernjene slehernega poslušavca oči, sedi na kamnu pri poti, in vleče s kratkim lokom po prostem orodju, po tako zvanih javorjevih goslah, ktere opira na noge križem držane. Med prijetno glasbo upleta vselej enoglasno pesem,

vocum. Pragae 1591 v 4. Libri III.“ — 5. „Harmoniarum moralium Quatuor vocum, quibus heroica, facetica, naturalia, quodlibetica, tum facta fictaque poetica etc. admixta sunt. Pragae 1591“ v 4. str. 1223. — 6. „Sacrae Cantiones de praecipuis festis per totum annum, 4, 5, 6, 8 et plurium vocum. Norimbergae 1597.“ — 7. „Opera Motectarum, quae prostant omnia apud Nicolaum Steinium. Francofurti 1610.“

*) V cesarski dunajski knjižnici so spravljene sledeči čveteri rokopisi: 1. „Adoramus te“ za šest glasov. — 2. „Ecce quomodo moritur“ za 4 in 5 glasov. — 3. „Domin. Jesus in qua nocte“ za 8 glasov. — 4. „Veni S. Spiritus“ za 8 glasov.

***) Prav bi tudi bilo, in gotovo mikavno vsem rodoljubom, ako bi se ktero njegovih del, ki jih je v muziko zložil, o dobri priliki zapélo ali zagodlo! Vred.